

INHOUD

<i>Dankwoord</i>	vii
<i>Voorwoord</i>	xi
<i>Afkortingen</i>	xxvii
Inleiding: probleemstelling, opbouw en methode van het onderzoek	1
A. Probleemstelling	1
B. Opbouw en methode van het onderzoek	6
Deel I. Europees-nationaal referentiekader	6
Deel II. Spanningsveld: de concurrentiële verzekeringsmarkt en het juridische gelijkheidsbeginsel.	9
(a) Solidariteit, gelijkheid en differentiatie in verzekering	9
(b) Grenzen aan het juridische gelijkheidsbeginsel: zoektocht naar maximale bescherming tegen discriminatie	10
(c) De imperatief van de juridische gelijkebehandelingsnorm vs. de logica van de verzekeringstechniek	14
Deel III. Verzoening tussen maximale bescherming tegen discriminatie en de verzekeringslogica in het Belgische kader ...	15
DEEL I. EUROPEES-NATIONAAL REFERENTIEKADER: JURIDISCHE UITWERKING VAN HET GELIJKHEIDSBEGINSEL	17
Hoofdstuk I. Van marktrecht naar direct horizontaal werkend burgerrecht	21
Hoofdstuk II. Het verdragsrechtelijk verbod op nationaliteits- en geslachtsdiscriminatie ...	27
Afdeling 1. Nationaliteitsdiscriminatie	27
§ 1. Van marktrecht naar burgerrecht.	28
§ 2. Een direct en horizontaal werkend burgerrecht.	31
§ 3. Vroeg toepassingsvoorbeeld in verzekering: grensoverschrijdende BA-autoverzekering	35
Afdeling 2. Geslachtsdiscriminatie.	38
§ 1. Van marktrecht naar burgerrecht.	39
§ 2. Een direct en horizontaal werkend burgerrecht.	42

§ 3. Met toepassingsvoorbeelden in verzekering: aanvullende regelingen inzake sociale zekerheid.	44
A. Algemeen	44
B. Gelijke toegang tot het loon: vaststelling van de pensioenleeftijd en “Barberisatie”	46
C. Gelijke berekening van het loon: het gebruik van actuariële berekeningselementen.	49

Hoofdstuk III.

Nieuwe bevoegdheden voor de gemeenschapswetgever: artikel 13 EG-Verdrag (nieuw art. 19 Werkingsverdrag)	57
---	----

Afdeling 1. Algemeen	57
Afdeling 2. De betekenis van artikel 19 Werkingsverdrag als rechtsgrond	59
Afdeling 3. De artikel 19-Richtlijnen	63
Afdeling 4. Beschermd discriminatiegronden	65
§ 1. Gebrek aan definitie van de beschermd discriminatiegronden.	65
§ 2. Verdere afbakening van enkele van de beschermd discriminatiegronden.	67
A. Geslacht.	67
B. Leefijd.	69
C. Handicap.	70
1. Nood aan en belang van verdere afbakening	70
2. Afbakeningsopties.	71
(a) Medische definitie	72
(b) Sociale definitie	73
(c) Afbakening door het Hof van Justitie.	74
Afdeling 5. De artikel 19-Richtlijnen en hun relevantie voor verzekeringsrelaties	77
Afdeling 6. Niet-overeenstemming tussen lidstatelijk recht en de richtlijnen: gevolg voor de relaties tussen particulieren.	80

Hoofdstuk IV.

Het Handvest van de Grondrechten	87
--	----

Hoofdstuk V.

Gelijkheid en non-discriminatie als algemeen beginsel van het recht van de Unie.	91
--	----

Afdeling 1. Bestaan van het beginsel	91
Afdeling 2. Belang van het beginsel voor verzekeringsrelaties.	93
§ 1. Strijdigheid van secundaire uniewetgeving met het algemeen beginsel	94
§ 2. Strijdigheid van nationale wetgeving met het algemeen beginsel.	97

§ 3. Afwezigheid van secundaire en nationale wetgeving. Autonome functie van het algemeen beginsel?	102
Hoofdstuk VI.	
Totstandkoming van de Belgische antidiscriminatiewetgeving en de omzetting van de artikel 19-Richtlijnen	107
Afdeling 1. Wetgevende evolutie	107
§ 1. Antiracismewet van 1981	108
§ 2. Wet Gelijkheid mannen-vrouwen 1999	109
§ 3. De Antidiscriminatiewet van 2003	110
A. Ontstaan	111
B. Algemeen toepasselijk discriminatieverbod	112
C. Afdwingbaarheid	118
1. Strafrechtelijke afdwinging	118
2. Burgerrechtelijke afdwinging	118
(a) Verdeling van de bewijslast	119
(b) Vordering tot staken	119
(c) Dwangsom en openbaarmaking	121
(d) Nietigheidssanctie	122
(e) De mogelijkheid tot schadevergoeding	122
D. Grondwettigheid	124
E. Rechterlijke toepassing in verzekering	127
§ 4. De Wet Aanvullende Pensioenen van 2003	129
Afdeling 2. Huidig Belgisch referentiekader: de antidiscriminatiewetgeving van 10 mei 2007	133
§ 1. Totstandkoming	133
§ 2. “Gesloten lijst” van discriminatiegronden	135
A. Uitgebreide lijst en hiërarchie van gronden	136
B. Beoordeling door het Grondwettelijk Hof – “Toevoegingsmogelijkheid” van andere gronden	137
C. Belang voor verzekeringsrelaties; potentieel toe te voegen gronden	142
§ 3. Evolutie naar een gedifferentieerd systeem van rechtvaardiging	146
A. Gedifferentieerde toepassing van het open rechtvaardigingsmodel	146
B. Rechtvaardiging aan de hand van het concept redelijke aanpassingen	151
C. Algemene rechtvaardigingsmogelijkheden	151
1. Positieve actie	151
2. Vrijwaringsclausule	153

§ 4. Afdwingbaarheid	154
A. Strafrechtelijke sancties	155
B. Burgerrechtelijke sancties.	156
1. Nietigheid van bedingen	156
2. Vordering tot staking	157
3. (Forfaitaire) schadevergoeding	160
4. Bescherming tegen represailles.	162
§ 5. Grondwettigheid	163
A. De vijf eerste arresten van het Grondwettelijk Hof over de wetgeving van 10 mei 2007	164
B. Beroep tot vernietiging van de Gender-wijzigingswet van 21 december 2007. De zaak <i>Test-Aankoop tegen Belgische Ministerraad</i>	167
 Hoofdstuk VII. Conclusies	 173
 DEEL II. SPANNINGSVELD: DE CONCURRENTIËLE VERZEKERINGSMARKT EN HET JURIDISCHE GELIJKHEIDSBEGINSEL	
 Hoofdstuk I. Solidariteit, gelijkheid en onderscheid in verzekering.	 187
 Ter inleiding	187
Solidariteit.	187
Gelijkheid	188
Differentiatie.	189
Afdeling 1. Mutualisering in verzekering: solidariteit.	189
§ 1. Noodzaak van mutualisering	189
§ 2. Vormen van solidariteit	191
A. Kanssolidariteit	193
B. Subsidiërende solidariteit.	194
§ 3. Besluit	199
Afdeling 2. Actuariële fairness: gelijkheid.	200
§ 1. Gelijke verzekeringsvoorwaarden voor gelijk risico	200
§ 2. Verklaring voor het streven naar actuariële fairness: <i>moral hazard</i> en antiselectie.	202
§ 3. Overschatte dreiging van antiselectie en <i>moral hazard</i>	204
§ 4. Aversie voor (super)individualisering	206
§ 5. Besluit	209
Afdeling 3. Segmentering in verzekering: differentiatie	210
§ 1. Definitie	211

§ 2. Noodzaak van segmentering	212
§ 3. Economische beperkingen aan segmentering	214
§ 4. Verzekeringstechnische kritiek op (vormen van) segmentering.	217
A. “Overlap theory”: bepaalde risicofactoren veroorzaken een te grote heterogeniteit	217
B. Een gebrek aan “causaliteit” van risicofactoren	221
1. Kritiek: het arbitraire karakter van niet-causale proxy’s	221
2. Weerlegging van de kritiek op het gebruik van niet-causale proxy’s	223
C. Een gebrek aan “invloed” op de gebruikte risicofactoren.	227
1. Kritiek op het gebruik van niet-beïnvloedbare risicofactoren	227
2. Weerlegging van de kritiek op het gebruik van niet-beïn- vloedbare risicofactoren	228
Afdeling 4. Conclusies.	231
Hoofdstuk II.	
Grenzen aan het juridische gelijkheidsbeginsel: zoektocht naar maximale bescherming tegen discriminatie	235
Ter inleiding	235
Beschermingsgronden	237
Intentie tot discriminatie	238
Directe en indirecte discriminatie	238
Benadeling en vergelijkbaarheid	239
Rechtvaardiging.	240
Redelijke aanpassingen.	240
Afdeling 1. Limitatieve vs. niet-limitatieve opsomming van beschermings- gronden	241
§ 1. Limitatief beschermingssysteem	241
§ 2. Niet-limitatief beschermingssysteem.	244
§ 3. Semilimitatief beschermingssysteem.	245
A. Concept.	245
B. Voorbeelden van semilimitatieve systemen en hun belang voor verzekeringsrelaties.	246
1. EU-lidstaten	246
2. Zuid-Afrika	247
3. Canada	249
§ 4. Besluit en relevantie voor het Europees-nationale referentiekader.	253
Afdeling 2. Verbod van intentionele en niet-intentionele discriminatie	254
Afdeling 3. Verbod van directe en indirecte discriminatie.	260
§ 1. Het onderscheid tussen direct en indirect onderscheid: naar een effectgeoriënteerd discriminatiebegrip	260

§ 2. Relevantie van het concept indirecte discriminatie voor verzekeringsrelaties	266
§ 3. Belang van het onderscheid tussen directe en indirecte discriminatie: mogelijkheid tot rechtvaardiging	269
§ 4. Besluit bij deze afdeling	279
Afdeling 4. Benadeling en vergelijkbaarheid.	281
§ 1. Benadeling en vergelijkbaarheid in de definiëring van directe en indirecte discriminatie.	281
A. Directe discriminatie	282
B. Indirecte discriminatie	283
C. Formele en materiële gelijkheid.	284
§ 2. Invulling van de benadelingsvereiste.	293
A. Benadeling en (on)gelijke behandeling	293
B. Het causaliteitsbegrip binnen het verbod van directe discriminatie	296
1. Functie van het begrip	296
2. Vaststellen van causaliteit	297
3. Weerleggen van causaliteit.	301
(a) Factoren die los staan van iedere discriminatie	302
(b) “Mixed ground decisions”. De discriminatiegrond als niet-doorslaggevende oorzaak	303
C. Bijzondere benadelingstoets voor indirecte discriminatie	306
1. Algemeen	306
2. Statistisch bewijs niet noodzakelijk	308
3. Alternatieve bewijsmiddelen	309
(a) Algemene statistieken en feiten van algemene bekendheid	310
(b) Intrinsiek verdachte criteria	311
(c) Elementair statistisch materiaal	313
4. Statistisch bewijs nog steeds toegelaten en nuttig	313
§ 3. Invulling van de vergelijkbaarheidsvereiste	316
A. Functie binnen het verbod van directe discriminatie	317
B. Functie binnen het verbod van indirecte discriminatie	318
§ 4. Afstand van het “comparability-model”: invloed van het concept “menselijke waardigheid” bij het vaststellen van discriminatie	319
A. “Human dignity” als beoordelingsfactor binnen de benadelingstoets	320
B. Objectieve beoordeling van schending van menselijke waardigheid.	325
C. “Dignity”-analyse in de artikel 19-Richtlijnen?	327
§ 5. Besluit bij deze afdeling	334

Afdeling 5. Systemen van rechtvaardiging	337
§ 1. Open en gesloten systemen van rechtvaardiging	339
§ 2. Gedifferentieerd rechtvaardigingssysteem in de Europese Unie	341
A. Rechtvaardiging van directe discriminatie	341
1. Discriminatie op grond van ras en etnische afstamming	343
2. Discriminatie op grond van geslacht, zwangerschap en moederschap	344
(a) Principe: geen rechtvaardiging van directe discriminatie ..	345
(b) Uitzondering voor geslachtsexclusieve levering	346
(c) Uitzondering voor verzekeringsovereenkomsten: optierecht van de lidstaten	348
(i) Betekenis van het optierecht voor de lidstaten	349
(ii) Gevaar voor concurrentieverstoring?	357
(iii) Verhouding met het verbod op belemmeringen van het vrije dienstenverkeer en de vrije vestiging	363
(iv) Door de Genderrichtlijn verhinderde verlaging van het beschermingsniveau	367
(v) Belgisch conceptieprobleem: de vervaltermijn van 21 december 2007	369
(vi) Proportionele verschillen en het geslacht als bepalende factor	375
(vii) Relevante en nauwkeurige actuariële en statistische gegevens	376
(viii) Geen optie voor zwangerschap en moederschap	379
(d) Geslachtsdiscriminatie in ondernemings- en sectoriële regelingen inzake sociale zekerheid	380
3. Discriminatie op grond van godsdienst, overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid	383
(a) Kaderrichtlijn arbeid	384
(i) Wezenlijke en bepalende beroepsvereiste	384
(ii) Leeftijd – optierecht voor de lidstaten en belang voor verzekering	384
(b) Voorstel van Kaderrichtlijn buiten arbeid	389
(i) Leeftijd in het beleid van de wetgever	390
(ii) Leeftijd en handicap in de “financiële dienst- verlening”: optierecht voor de lidstaten	391
4. Discriminatie op basis van andere gronden	397
B. Rechtvaardiging van indirecte discriminatie	398
1. Legitimiteit van het doel en economische en budgettaire overwegingen	400
2. Geschiktheid van de middelen	405
3. Noodzakelijkheid van de middelen	406

C.	Besluit: overzicht van het gedifferentieerde rechtvaardigings- systeem	408
§ 3.	Alternatief: eenvormig rechtvaardigingssysteem	412
A.	Canada: van <i>bifurcated test</i> naar <i>unified approach</i>	412
1.	De Bona Fide Occupational Requirement-test voor directe discriminatie	413
2.	<i>Reasonable and bona fide grounds</i> -test in verzekering	416
(a)	Formulering van de rechtvaardigingstoets in de Provincial Codes	416
(b)	Interpretatie van de rechtvaardigingstoets in de <i>Zurich</i> case: herformulering van de BFOR-test naar verzekeringsrelaties	419
(i)	De uitspraken in de lagere rechtbanken	420
(ii)	De meerderheidsuitspraak van het Supreme Court ...	421
(iii)	De <i>dissenting opinions</i> en hun belang: naar een uniforme, niet-sectorgebonden beoordeling	424
3.	Introductie van het “ <i>reasonable accommodation</i> ”-criterium in de rechtvaardigingstoets voor indirecte discriminatie	429
4.	De Unified approach: Meiorin en Grismer-doctrine	434
(a)	Afstand van de “ <i>bifurcated approach</i> ”	434
(b)	Meiorin: formulering van een nieuwe “ <i>unified approach</i> ” ..	435
(i)	De aanloop: opheffen van het onderscheid directe en indirecte discriminatie	435
(ii)	De fomulering van een eenvormige toets voor directe en indirecte discriminatie	437
(iii)	Evaluatie	439
(iv)	Vergelijking met de open rechtvaardigingsformule uit de artikel 19-Richtlijnen	441
(c)	Grismer: toepassing van de <i>unified approach</i> buiten arbeidsrelaties	443
5.	Conclusies: mogelijke gevolgen van de “ <i>unified approach</i> ” voor verzekeringsrelaties	448
(a)	Vertaling van Meiorin en Grismer naar verzekerings- relaties	448
(i)	Driestapsbeoordeling	448
(ii)	Afhankelijkheid van de tekst van de Human Rights Codes	449
(b)	Verhoogde bewijsstandaarden voor de verzekeraar	453
(c)	Geïndividualiseerde risicobeoordeling	455
(d)	Kostenargumenten en “ <i>the size of the enterprise</i> ”	458
6.	Tussenbesluit	460

B. Zuid-Afrika: “Fairness”-beoordeling in de Promotion of Equality and Prevention of Unfair Discrimination Act (PEPUDA).....	461
1. Gelijke rechtvaardigheid van directe en indirecte discriminatie	461
2. “Fairness” en “unfairness” van de discriminerende maatregel	462
3. Inhoudelijke bespreking van de rechtvaardigingstoets en toepassingsmogelijkheden in verzekering.....	465
(a) Affirmative action	465
(b) Context	468
(c) Impact en rechtvaardiging <i>sensu stricto</i>	470
(i) Impact op de eisende partij	471
(ii) Rechtvaardiging <i>sensu stricto</i>	474
(d) Objectieve en redelijke rechtvaardiging “ <i>intrinsic to the activity concerned</i> ”.....	485
§ 4. Besluit bij deze afdeling	489
Afdeling 6. Verplichting tot redelijke aanpassingen in Europese context	493
§ 1. Achtergrond en betekenis van het concept redelijke aanpassingen	494
§ 2. Het onderscheid met positieve discriminatie.....	497
§ 3. De bijzondere Europese formulering van de verplichting tot redelijke aanpassingen	501
A. Promotor van positieve actie	501
B. De evenredigheidsbeperking van de plicht tot aanpassingen.....	503
C. Het weigeren van aanpassingen als vorm van indirecte of directe discriminatie.....	508
1. Verhouding met het verbod van indirecte discriminatie	510
2. Verhouding met het verbod van directe discriminatie	513
(a) Geen rechtvaardigingsmogelijkheid voor directe discriminatie op grond van handicap	514
(b) Niet-gehandicapt zijn als wezenlijke en bepalende beroepsvereiste	515
(c) Handicap als essentiële factor in de risicobeoordeling	516
D. Bijkomende formulering t.a.v. het beleid van de lidstaten	517
E. Uitbreidbaarheid van de plicht tot redelijke aanpassingen tot andere discriminatiegronden	522
F. Naar een geïntegreerde benadering van redelijke aanpassingen en de rechtvaardiging van discriminatie.....	527
§ 4. Besluit bij deze afdeling	528
Afdeling 7. Besluit bij dit hoofdstuk	531

Hoofdstuk III.

De imperatief van de juridische gelijkebehandelingsnorm vs. de logica van de verzekeringstechniek 535

Afdeling 1. Verhouding tussen het gelijkheidsbeginsel en de contract- en tarifieringsvrijheid van de verzekeraar 538

§ 1. Contractvrijheid 538

§ 2. Vrijheid van tarief in een competitieve verzekeringsmarkt 542

Afdeling 2. Een tegengestelde visie op gelijkheid 549

§ 1. De invloed van de rechtspraak van het Amerikaanse Supreme Court. . . 550

§ 2. Verzekeringstechnische groepsbenadering. 554

§ 3. Individualistische mensenrechtenbenadering 558

§ 4. Groeps- en individuele benadering van gelijkheid als verklaring van het conflict tussen actuariële fairness en het juridische gelijkheidsbeginsel 559

Afdeling 3. Overbruggingsmogelijkheid 561

DEEL III.

VERZOENING TUSSEN MAXIMALE BESCHERMING TEGEN DISCRIMINATIE EN DE VERZEKERINGSLOGICA (IN EEN EUROPEES-NATIONAAL KADER)

Hoofdstuk I.

Toetsingsingang 567

Afdeling 1. Causaliteit tussen beschermd kenmerk en bestreden handeling. . 567

§ 1. Aantonen van causaliteit 568

A. “Patroonmethode” in verzekeringsrelaties 569

B. *But for*-analyse in verzekeringsrelaties. 570

§ 2. Weerleggen van causaliteit 574

A. Segmentatie is geheel terug te voeren op andere redenen. 574

B. *Mixed ground decisions*: segmentatie is voor een gedeelte terug te voeren op andere redenen 577

C. Weerlegging van het causaal verband aan de hand van “verhoogd risico” 579

§ 3. Evaluatie: causaliteitsbeoordeling als plaats voor belangenafweging. . . . 583

Afdeling 2. Vaststellen van vergelijkbaarheid 584

§ 1. Functie van het vergelijkbaarheidsoordeel in verzekeringsrelaties. 584

§ 2. Het belang van een relevante vergelijkingsmaatstaf 586

A. Het verschil in risico als vergelijkingsmaatstaf. 587

B. “Beïnvloedbaarheid” van het risico als vergelijkingsmaatstaf 589

C. “Reserveopbouwtermijn” als vergelijkingsmaatstaf. 590

D. (Wettelijke) toegang tot de verzekerde activiteit als vergelijkings- maatstaf	592
§ 3. Evaluatie: vergelijkbaarheidsoordeel als plaats voor belangen- afweging	592
Hoofdstuk II.	
Rechtvaardiging van onderscheid in verzekering	597
Afdeling 1. Legitieme doelstelling	599
§ 1. Vaststelling van legitimiteit aan de hand van wettelijke bepalingen	602
A. Controlewetgeving	602
B. De Wet op de Landverzekeringsovereenkomst	605
1. Leeftijd	605
2. Gezondheidstoestand	608
C. Evaluatie	609
§ 2. Een zo correct mogelijke risico-inschatting	611
§ 3. Gezond financieel beheer van de verzekeringsportefeuille	614
§ 4. Antiselectie en <i>moral hazard</i>	617
§ 5. Verhouding legitimiteitscontrole en geschiktheid en noodzakelijk- heid	621
Afdeling 2. Geschiktheid	622
§ 1. Impact op het risico	623
§ 2. Statistiek, statistische correlatie en causaliteit	624
§ 3. Pertinentiebeoordeling respecteert classificatie <i>an sich</i>	628
§ 4. Gelijke spreiding van de kost van inaccurate classificatie	629
§ 5. Gelijke spreiding van stijgende schadekost	631
§ 6. Verhouding met noodzakelijkheid	632
Afdeling 3. Noodzakelijkheid	633
§ 1. Inhoudelijke uitwerking van de noodzakelijkheidstoets in verzekeringsrelaties	634
A. Hof van Justitie en <i>Lindorfer</i>	635
B. Belgische invulling: vergelijkende doeltreffendheid en strikte evenredigheid	636
C. Ter verdere inspiratie: noodzakelijkheidsbeoordeling in Zuid-Afrika en Canada	639
1. PEPUDA: minder belemmerende maatregelen en even- redigheid	639
2. <i>Zurich</i> case: zoektocht naar “Reasonable alternatives”	641
3. <i>Undue hardship</i> en zijn vertaling naar verzekeringsrelaties	645
§ 2. Redelijkheidsbeoordeling van alternatieve maatregelen	647
A. Integratie van de verschillende toetsingselementen	647
B. Individuele risicobeoordeling	648

C. Alternatieve risicofactoren	650
1. Algemeen	650
2. Benadeling voor andere verzekeringsnemers?	651
3. Het alternatief van beïnvloedbare risicofactoren	652
4. Het gebruik van Mileage- en PAYD-systemen	654
5. <i>A posteriori</i> -personalisatie van het risico	656
D. Alternatieve en evenredige segmentatievormen	658
§ 3. Strikte evenredigheid: verdere afweging van fundamentele belangen ..	661
§ 4. Evaluatie	666
 Slotbeschouwing	 667
Ten uitgeleide	679
 <i>Geciteerde rechtspraak</i>	 689
<i>Bibliografie</i>	705
<i>Trefwoordenregister</i>	735